

La frase del dia

“La reacció d'Espanya [al procés català] fa olor de sistema autocràtic i franquisme”

Mark Demesmaeker, EURODIPUTAT BELGA I MEMBRE DE LA MESA DEL PARLAMENT EUROPEU

Tribuna

Antoni Dalmau i Ribalta. Escriptor

Quaranta anys després

Vaig assistir dilluns passat a l'acte institucional que marcava l'inici de la commemoració dels quaranta anys del retorn del president Josep Tarradellas i de la recuperació de la Generalitat provisional. Una commemoració que, per cert, serà comissionada per la persona més idònia, Montserrat Catalan. Allí, al Palau de la Generalitat, en un àmbit tan familiar com el saló de Sant Jordi –on resten impertorbables les pintures de vint-i-cinc artistes diferents que Cirici i Pellicer qualificava de “cromos abjectes”–, vam ser convidats a girar la vista enrere quaranta anys. Constatàvem, un cop més, no sols la celeritat també impertorbable del pas del temps, sinó els matisos que la llum del record i la memòria projecta damunt els personatges i els fets històrics. Uns personatges que vam conèixer i vam tractar i uns fets que vam viure d'una manera directa, però que reben una coloració diferent, una certa perspectiva canviant que va atorgant-los la pàtina amb què seran recordats per la història.

PARLÀVEM, EN ACABAT DE L'ACTE, de fins a quin punt les emocions i les vicissituds del temps polític actual, que han alterat de dalt a baix el mapa polític del país, no són altra cosa que la continuació d'un impuls nascut precisament amb el retorn de la democràcia i la recuperació de l'autogovern a Catalunya. Fins i tot la visió dels presidents de la Generalitat que teníem asseguts al davant –Maragall, Montilla, Pujol, Mas i Puigdemont– ens permetia recórrer mentalment, a tota velocitat, el cúmul d'experiències que ens han tocat de viure en aquestes quatre dècades. Quants avatars, quants avenços i reculades, quantes emocions, no sols en la vida quotidiana de la gent i les seves alegries i penalitats, sinó en l'evolució del famós *encaix* entre Catalunya i Espanya, una assignatura sempre pen-

dent, sempre subjecta a solucions provisionals, a respostes temporals que es perpetuen i ens deixen en la insatisfacció permanent.

RECORDAR ALLÒ QUE VA SUCCEIR ara fa quaranta anys ens portava, primer de tot, a la singularitat del personatge que, en paraules del seu fill, sempre va estar convençut que retornaria a Catalunya com a president de la Generalitat. Així, doncs, la primera imatge a retenir era aquella incomprendible capacitat de resistència en el context irreal, il·lusori, d'aquell exili tan dolorós, tan dispers i tan terriblement precari. Escriure cartes cada dia, mils i mils de cartes i d'informes, mantenir abranda una flama vacil·lant, guardar de manera obsessiva fotografies, diaris i papers, rebre visites escadusseres, obrir i mantenir debats interminables sobre el present i el futur, sempre en el clos solitari d'una casa remota situada tan lluny d'aquell país enyorat, objecte de tots els somnis i totes les quimeres. Persistir, doncs, contra pronòstic i

“40 anys després del retorn de Tarradellas, l'‘encaix’ s'ha revelat impossible i les ‘terceres vies’ no tenen cap possibilitat de reeixir

contra tota esperança raonable.

I DESPRÉS TORNAR. Protagonitzar l'únic acte que ens ha vinculat a la legitimitat republicana i fer-lo encaixar amb una complexa negociació a Madrid i a Barcelona, on havia acabat de néixer una legitimitat nova, també precària i incompleta, avalada pel poble amb el seu vot però marcada per les contradiccions d'una transició reformista en el conjunt de l'Estat espanyol. Tornar amb l'aclamació d'aquella gent que, en una gran proporció, havia descobert amb sorpresa que havia perviscut una Generalitat a l'exili, amb un home tenaç al capdavant que ja havia estat protagonista dels anys convulsos del temps de la República i la guerra. Una solució que potser convenia a la política d'Adolfo Suárez en aquell moment, però que, alhora, donava satisfacció a l'anhel català de recuperar la seva màxima institució nacional. Es tancava el cercle, doncs, i potser no podia ser a plena satisfacció de tothom, però el fet històric resultava d'una enorme transcendència.

EN QUARANTA ANYS, és clar, han passat moltes coses i aquells moments extraordinaris semblen completament superats pel llarg exercici de l'autogovern, per la involució espanyola, per la ruptura del pacte constitucional de 1978 i pels nous horitzons a què aspirem un gran nombre de catalans i una majoria parlamentària que s'ha compromès a un proper referèndum sobre el futur de Catalunya. L'*encaix*, doncs, s'ha revelat definitivament impossible i les *terceres vies* no tenen cap possibilitat de reeixir. Tanmateix, la constatació d'aquesta realitat tan diferent no ens hauria de fer oblidar ni els noms ni els mèrits dels polítics catalans que van preservar la memòria del nostre passat històric i que van fer possible l'inici del camí que seguim ara.

De set en set

Ignasi Riera

Abecedari de crepuscles

De Joan Perelló. Una tria personal: autoantologia de 55 poemes, editats per la mallorquina editorial de Muro, En-

siola, amb un pròleg magistral de D. Sam Abrams per a qui goso demanar el premi d'honor de les lletres catalanes. Confessió inicial: desconeixia l'obra poètica del també narrador, capaç d'escriure: “Morir no és cap poema. És cruel prosa”. O bé: “La poesia és una resposta ambigua, qui sap si carasses a penes intuïdes a una pàgina en blanc, dissenyada al marge de la vida real”. O bé: “La nit és un taller de fundició / on treballa abstrèct el poeta / fingint la fesomia de la por, / emmorcant-se de calitja / amb la màscara dels dubtes. [...] El poeta és el tipògraf de la fosca, / arquitecte de la soledat, / acrobata de la por, arqueòleg del silenci...” Com diu Sam Abrams: “Les emocions de Perelló –d'una orientació professional ben allunyada del món de les lletres– ens ajuden a construir-nos com a persones.”

La descoberta d'aquests poemes de Joan Perelló, que en publica des del 1973, a més de certificar la meua ignorància injustificable, em porta a tornar a reivindicar la vella utopia dels Països Catalans. La política oficial, i qui sap si la mandra o la desídia, em temo que han esvaït aquest espai nacionalitari dels Països Catalans, en nom del qual es creaven les associacions d'editors, d'escriptors, un Congrés de Cultura Catalana o mapes televisius dels homes i de les dones del temps, etcètera. Quan vaig haver d'anar a les Corts d'Aragó per debatre present i futur de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, no em costava gens parlar, de Catalunya estant, d'un país de països. Que la política no ens trossegi!

Sísif

Jordi Soler

